

اعتباراتی سنگین تر از اسلایهای قبل و مهلت پرداخت آنها کوتاهتر بوده است!

* * *

عوامل گرسنگی:

گرسنگی يك عارضه اجتماعی غیر طبیعی است که در اثر اجحافات و تعدیبات اجتماعی بوجود میآید چون طبیعت، غنی و سرشار از مواد غذایی فراوان قابلیت استعداد سیر نمودن همه افراد روی زمین را دارد، چون با همه ترقی و پیشرفتی که نصیب بشر شده است هنوز بیشتر نتوانسته است به همه مواد غذایی اعم از صحرانی و دریائی و نباتی و شیمیائی دسترسی پیدا نماید پس در بروز آن عواملی وجود دارد که در عصر فعلی در طلبه آنها حرص و طمع و غارتگریهای انحصارات بین المللی و کمپانیهای بزرگ بین المللی و استثمار امپریالیزم جهانی قرار گرفته است که منابع و ثروتهای ملل فقیر را به کام خود میکشد و منافع انسانها را بدون رحم و شفقت در زیر چرخهای سنگین خود خرد میکند و تلاش همیشگی آنان در اینست که کشورهای کوچک را دائماً در استثمار اقتصادی خود قرار دهند آنان بخوبی میدانند که اگر ثروتهای ملی در کشورهای فقیر رشد و نمو کند

(۱۲)

هفتمین پیشوای جهان تشیع

چرا جمعی از پیشوایان بزرگ
از مادری «کنیز» تولد یافتند؟!

سال ۱۲۸ هجری بود، پیشوای ششم شیعیان حضرت صادق (ع) در موسم حج همراه جمعی از یاران خود به زیارت خانه خدامشرف شده بود و در این سفر همسر گرامی خود «حمیده» را نیز همراه داشت، مراسم حج پایان رسیده، کاروانهای حجاج، هریک بسوی شهر و دیار خود رهسپار بودند، کاروان مدینه نیز در رکاب امام صادق (ع) از مکه حرکت نموده پس از طی مراحل، در سرزمینی بنام «ابواء» (۱) بارگشوده بودند تا پس از استراحت، مجدداً به سفر خود ادامه دهند.

حضرت صادق (ع) همراه یاران خود برای صرف غذائشته بود که ناگاه فرستاده‌ای از طرف «حمیده»

وارد شد و پیام او را به امام صادق رسانید، امام تایید را شنید، دست از غذا کشیده بیدرنگ از جا حرکت کرد و به سوی چادر زنان شتافت.

حضار صرف غذا را ناتمام گذاشته به فکر فرو رفتند که چه حادثه مهمی اتفاق افتاده است؟ آیا کسی از زنان همراه امام (ع) بیمار شده؟ آیا مطلب محرمانه‌ای پیش آمده که می‌بایست بطور خصوصی به اطلاع حضرت برسد؟ یا اینکه...؟

این انتظار خیلی طول نکشید، زیرا اندکی بعد در حالی که لبخند شیرینی بر لب امام نقش بسته بود و شادی در سیمای آنحضرت موج می‌زد، به میان جمع بازگشت، مسلمانان تا حضرت را دیدند، گفتند: «ان -

۱ - ابواء یکی از روستاهای اطراف مدینه است و آمدن، بنت وهب، مادر گرامی پیامبر اسلام (ص)

در آن محل بخاک سپرده شده است.

خواه ناخواه در برابر نفوذ سرمایه گذارهای خارجی قرار خواهند گرفت از این نظر به ایجاد کارخانه‌های درجه دوم و صدور محصولات ساخته شده بصورت قطعات مجزا و مونتاژ اقدام می‌کنند و خود را در سرمایه داری ملی کشورهای فقیر شریک میسازند و آسان را بصورت وسیله‌ای برای دفاع از منافع خویشان در میاورند.

میگویند: کمپانی «یونایتد فروت غربی» ۵۰ درصد از منافع مربوط به سرمایه گذاری خارجی را از آمریکای لاتین تأمین میکند و تروئلا که ۲۲ درصد از مردم آنرا بیکاران تشکیل میدهند در بست در جنگال کمپانی استاندارد روبل نیوجرسی است که متعلق به خانواده را کفلر سرمایه دار معروف میباشد.

در مکزیک مرگ روستائیان از گرسنگی يك امر عادی است در صورتیکه محصول سرشار پنبه آنان زیر نظر يك کمپانی خارجی به بیجا برده میشود، در کنگو نعمت از زمین و آسمان میبارد ولی منابع طبیعی آنان در بست در اختیار کمپانیهای بیگانه است (در شماره آینده بحث بیشتری در عوامل گرسنگی بعمل خواهد آمد).

کمک به میهمان

به هنگامی که میهمان می‌خواهد به خانه تو وارد شود به او کمک کن تا وارد گردد، اما به هنگام رفتن (تا نیاز شدید نداشته باشد) به او کمک نکن (زیرا این نشانه علاقه تو به رفتن میهمان است!)

(از امام باقر (ع))

شاعره که خیرخوشی بود، حمیده یا شماچه کار داشت؟» حضرت فرمود: «خدایوند امروز پسری به من عنایت فرمود که بهترین مردم زمان خود، و پیشوای آینده شما خواهد بود» (۱)

داستان زندگی «حمیده» مادر گرامی حضرت موسی بن جعفر (ع) جالب و خواندنی است، او وابسته به یکی از خاندانهای بزرگ غیر عرب بود (۲) ولی سیر حوادث او را با خیل بردگان، به بازار برده-فروشان مدینه کشاید و آنگاه بدستور امام باقر (ع) از میان زنان دختران دیگر انتخاب و به خانه حضرت باقر (ع) انتقال یافت و به افتخار همسری فرزند جوان آنحضرت یعنی جعفر بن محمد (ع) نایل گردید و نوزادی که در «ابواء» چشم به جهان گشود، ثمره این وصلت فرخنده بود.

ارزشهای انسانی

غیر از حضرت موسی بن جعفر، چند تن از پیشوایان بزرگ دینی نیز از مادری «کتیز» بدنيا آمده اند زیرا گرچه مادر آنها در ردیف بردگان قرار گرفته بودند ولی زنان پاکدامن و با فضیلتی بودند و در اثر همین شایستگی توانستند مردان بزرگی را در آغوش خود پرورش دهند، و این موضوع یکی از تجلی گاههای تساوی انسانها از نظر اسلام و مبارزه با بردگی بود زیرا از نظر اسلام، معیار شخصیت و فضیلت هر فردی بستگی به شایستگی و استعدادهای معنوی و انسانی

۱ - بحار الانوار ج ۲۸ ص ۲ و ۳

۲ - الانوار الیه ص ۸۷

۳ - حیات الامام موسی بن جعفر ج ۱ ص ۴۰ - این جمله از امام هفتم نقل شده است.

۴ - اثبات الوصیه ص ۱۸۵ و دلائل الامامه ص ۱۴۹

او دارد و مسأله نژاد و تمایزات طبقاتی و رنگ پوست، و بردگی و امثال اینها نمی تواند معیار سنجش ارزش و شخصیت انسان باشد، و بردگی باید از جهان بشریت برچیده شود.

با توجه به این معنی است که گاه پیشوایان دینی ما، یاران خود را به ازدواج با زنان غیر آزاد (برده) تشویق نموده می فرمودند:

«زنان برده را به همسری برگزینید زیرا بسیاری از آنها از نژادهائی هستند که از هوش سرشار و خرد پر خوردارند در حالی که بسیاری از زنان مرفه فاقد آن می باشند» (۳)

پیراسته از هرگونه آلودگی

«حمیده» مادر ارجمند پیشوای هفتم نیز از این زنان با فضیلت و مرد آفرین بود، او بعدی از اصالت خانوادگی و فضایل انسانی برخوردار بود که امام باقر (ع) هنگام معرفی او به فرزند گرامی خود جعفر بن محمد (ع) فرمود: «حمیده مثل زرناب و تصفیه شده، از آلودگیها و پلیدیها پاک است، و این از لطف خدا بر من و امام بعد از من است که پای چنین بانویی پاکدامنی را به خانه من گشودا» (۴)

گوهر شخصیت امین بانوی بزرگ، در خانه امام صادق (ع) بیش از پیش صیقل یافت و در پرتو زندگی مشترک با آن پیشوای بزرگ، و استفاده از علوم سرشار آن حضرت، بنیای رسیده که امام

صادق (ع) دستور می داد زنان مسلمان برای گرفتن احکام و مسائل دینی، به این بانوی عالقدر مراجعه کنند (۱).

باین ترتیب، موسی بن جعفر (ع) نه تنها پدری همچون امام صادق (ع) بنیانگذار مذهب جعفری و مؤسس دانشگاه بزرگ جهان اسلام داشت، بلکه از پستان بانویی با فضیلت و گرانبمایمانند «حمیده» شیر خورده و در آغوش پاک او پرورش یافته است

***

از همان دوران کودکی، آثار هوش سرشار و استعداد شگرف، از چهره موسی بن جعفر (ع) هویدا بود و از آینده درخشان او حکایت می کرد، او که وارث علوم خاندان رسالت و امامت بود، تا سن بیست سالگی (که امام صادق (ع) در حال حیاط بود) همه جا از برنامه های عالی و ارزنده پدر الهام می گرفت و از علوم و دانشهای آن حضرت استفاده می کرد (۲). او سرعتر در دانشگاه بزرگی که بدست توانای پیشوای ششم تأسیس شده بود، موقعیت بزرگی پیدا کرد و در رشته های مختلف

علوم و دانشهای آن عصر، به اوج کمال رسید و در توسعه و تکمیل دانشگاه بزرگ جعفری از پدر پیروی نمود.

موسی بن جعفر (ع) نه تنها از نظر علمی تمام دانشمندان و رجای علمی آن روز را تحت الشعاع قرارداد، بلکه از نظر فضایل اخلاقی و صفات برجسته انسانی نیز زبانزد خاص و عام بود بطوری که تمام دانشمندانی که با زندگی پرافتخار آن حضرت آشنائی دارند، در برابر عظمت شخصیت اخلاقی امام سر تعظیم فرود آورده اند.

«این حجر عسقلانی» دانشمند و محدث معروف جهان تسنن و «شیخ سلیمان قندوزی» می نویسند:

«موسی کاظم وارث علوم و دانشهای پدر و دارای فضل و کمال او بود، موسی بن جعفر (ع) در پرتو غفو و گذشت و بردباری فوق العاده ای که (در رفتار با مردم نادان) از خود نشان داد، کاظم لقب یافت، و در زمان او، هیچکس در معارف الهی و دانش و بخشش به پایه او نمی رسید (۱)

۱ - الانوار الیه ص ۸۷

۲ - بحار الانوار ج ۴۸ ص ۱ اثبات الوصیه ص ۱۹۰ القصول المهمه: ابن صباغ مالکی ص ۲۲۳

۳ - الصواعق المحرقة ص ۱۲۱ و بنایع الموده ص ۳۶۲